

Yttrande 2021-12-06

Utbildningsdepartementet

Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och leveranstillgång till kunskap (SOU 2021:70)

Sammanfattning

Huvudmannen i Ydre kommun ställer sig positiv till förslagen i utredningen i det stora hela. Ydre kommun lämnar synpunkter på några få förslag som följer:

Det är bra att läromedel ska definieras i skollagen och att rektors ansvar klargörs för att tydliggöra att lärare behöver få förutsättningar för att välja ut kvalitetssäkrade läromedel. Kvalitetsgranskning av läromedel är bra och att det skapar en större likvärdighet i Sveriges skolor.

Ydre kommun anser att det *inte* går att välja antingen tryckt eller digitalt läromedel utan det behöver finnas båda varianterna för att säkra upp elevernas olika behov och kunna ge det särskilda stödet som elever behöver.

Läromedel bör som utredningen visar på att vara utgivna av professionella utgivare och vara kvalitetssäkrade på ett sätt som stämmer överens med kurs- och läroplaner, men det kan finnas en liten risk att pedagoger använder läromedlet som det enda verktyget för inläring. Det vill Ydre uppmärksamma och även att det finns flera olika sätt att lära på, varför det är viktigt att detta tydliggörs.

Huvudmannen i Ydre ser att det kan finnas en risk att de legitimerade lärarna kan hämmas i sin undervisning om det blir en för skarp styrning i läroplanerna om vad lärarna ska/bör använda för läroböcker i sin undervisning. Det finns en risk för att man underskattar lärarnas professionalism och detta bör uppmärksammas. Det behövs en del frihet att hitta andra vägar i undervisningen.

Huvudmannen i Ydre kommun anser att det är bra att det finns en nämnd för uppdraget kring att kvalitetssäkra läromedel om det inte går att införa det uppdraget **iredan** befintliga grupper/nämnder/myndigheter. Det är viktigt att det finns professionella lärare med god kunskap samt erfarenhet i uppdraget att kvalitetssäkrat läromedel. Förslaget att ett statligt produktionsstöd ska fördelas till de som arbetar framläromedel där det inte finns så stort utbud är bra.

Förutsättningarna för vuxna som vill studera ökar om de får tillgång till läromedel utan kostnad och det kan bli en framgångsfaktor. Det finns då friskfaktorer som ökarpsykisk hälsa och större möjlighet till jobb samt en samhällsvinst på lång sikt.

Elevers rätt till läromedel ska skrivas in i skollagen och att begreppet läromedel ska definieras.

Det framgår av skollagen att eleverna ska få den ledning och stimulans som krävs för att de ska utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Utredningen föreslår att begreppet läromedel definieras i skollagen och det är bra anser huvudmannen i Ydre kommun.

Enligt utredningens förslag ska ett läromedel avse ett kvalitetssäkrat tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen och som överensstämmer med kurs- eller ämnesplanen och med läroplanen. Ydre kommun anser att det inte ska vara tryckt eller digitalt verk utan både tryckt och digitalt.

Läromedlen ska också, enligt utredningen, vara framtagna av en professionell utgivare. Detta är också ett bra förslag anser huvudmannen i Ydre kommun.

En synpunkt från huvudmannen i Ydre är att det finns en risk för att styrning av läromedel riskerar att bli det enda som skolan ska använda sig av, när det i själva verket finns olika sätt att lära på. Ledning och stimulans behöver inte endast vara tryckta eller digitala läromedel, utan lärande kan ske på annat sätt. Se, höra göra!

I samband med detta resonemang vill Ydre trycka på att alla tryckta läromedel ska finnas digitalt eller ha uppläsningens möjligheter på annat sätt för att de elever med läs-och skrivsvårigheter eller koncentrationssvårigheter ska få samma förutsättningar som de elever som inte har funktionsnedsättningar.

Statligt huvudmannaskap

När det gäller statens roll bedömer utredningen att den pågående utredningen om statligt huvudmannaskap för skolan bör uppmärksamma hur läromedel i framtiden ska finansieras. För skolan ett statligt huvudmannaskap bör staten också finansiera inköp av läromedel.

Ydre kommun anser att det är ett bra förslag att inköpen ska bekostas av staten om det blir ett statligt huvudmannaskap.

En ny bestämmelse införs i läroplanerna som klargör rektors ansvar för att lärare goda förutsättningar när det kommer till valet av läromedel.

Ydre kommun tycker att det är bra att rektors ansvar klargörs och att godaförutsättningar ges för lärare att välja läromedel.

Utredningen anser att det ska framgå av läroplanerna att lärare ska organisera och genomföra arbetet så att eleverna får använda läromedel på ett sätt som främjar kunskapsutvecklingen.

Huvudmannen i Ydre ser att det kan finnas en risk att de legitimerade lärarna kan hämmas i sin undervisning om det blir en för skarp styrning i läroplanerna om vad lärarna ska/bör använda för läroböcker i sin undervisning. Det finns en risk för att man underskattar lärarnas professionalism och detta bör uppmärksammas.

En läromedelsnämnd med ett brett uppdrag ska inrättas vid Skolverket. Nämnden ska verka för att alla elever får tillgång till läromedel av god kvalitet och att lärare använder läromedel för att stärka elevernas kunskapsutveckling.

Huvudmannen i Ydre kommun anser att det är bra att det finns en nämnd för uppdraget om det inte går att införa det uppdraget i redan befintliga grupper/nämnder/myndigheter.

Om det skapas en central läromedelsgranskande enhet, så bör den bestå av rutinerade pedagoger med god kunskap och kännedom om skolan, kursplaner och framförallt skolans strukturer. Det är viktigt att lärare/pedagoger inte tvingas att använda ett visst läromedel i undervisningen. Med elevernas stigande ålder och kunskap förändras undervisningen.

Läromedelsnämnden ska också ta fram kvalitetskriterier för läromedel.

Huvudmannen i Ydre anser att det är bra med kvalitetsgranskning av läromedel och att det skapar en likvärdighet i Sveriges skolor.

Ett statligt produktionsstöd ska fördelas inom områden där Läromedelsnämnden konstaterat att det råder brist, exempelvis inom modersmål, nationella minoritetsspråk och yrkesämnena.

Huvudmannen i Ydre kommun anser att det är ett bra förslag.

Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att främja innovation av läromedel för elever med funktionsnedsättningar.

Som utredningen visar så finns det redan idag, men är ganska okänt i kommunerna. Det är viktigt att den tjänsten får möjlighet att öka sitt utbud och bli mer känd i Sveriges skolor.

Elever inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå ska få tillgång till läromedel utan kostnad.

Det är ett bra förslag om staten går in och ersätter dessa då det annars blir ansträngt för en kommunal budget. Det skulle också ge fler vuxenstuderande möjligheter att studera och fler kommuninvånare skulle komma ut på arbetsmarknaden med att eventuellt öka sin psykisk hälsa och ge bättre förutsättningar till självförsörjande. Det skulle också kunna bli en samhällsvinst på sikt.

Petra Sand
Skolchef
Ydre kommun